

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-05-23
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2501-12

SÖKANDE

Lunds kommun
Tekniska nämnden
Park- och naturkontoret
Box 41
221 00 Lund

Ombud: David Reuterskiöld
c/o Ekologgruppen i Landskrona AB
Järnvägsgatan 19 B
261 32 Landskrona

Överlämnas till

CBe

för yttrande, beslut, kännedom, TN,

åtgärd/besvarande senast _____

Tekniska förvaltningen i Lund

Lund *130524***SAKEN**

Ansökan om omprövning av dikningsföretaget ”nygrävning af floddiket från allmänningsmossen uti Stångby, Wallkärre och Fjelle socknar, Torna härad och Malmöhus län; upprättat vid laga syn år 1888”, Lomma och Lunds kommuner, Skåne län

Avrinningsområde: 91 N: 6 178 937 E: 382 698 (SWEREF)

DOMSLUT**Omprövning av dikningsföretaget**

Genom omprövning enligt 24 kap. 8 § miljöbalken och 7 kap. 17 § lagen (1998:812) om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet beslutar mark- och miljödomstolen att för dikningsföretaget ”**Nygrävning af floddiket från allmänningsmossen uti Stångby, Wallkärre och Fjelle socknar, Torna härad och Malmöhus län; upprättat vid laga syn år 1888**” ska, från och med att domstolens dom den 23 maj 2013 i mål nr 2496-12 har vunnit laga kraft samt det av domstolen meddelade tillståndet till anläggande av våtmark har tagits i anspråk, gälla följande:

1. Dikessträckan uppströms sektion 3+84 rivs ut och läggs ned. Dikningsföretagets vattenanläggning uppströms sektion 3+84 ska utgå, då den kommer

Dok.Id 243657

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30
		E-post: MMD.vaxjo@dom.se		

att ersättas av ett våtmarksområde. Dikningsföretaget ska för framtiden omfatta övriga tidigare i företaget ingående diken, d.v.s. sträckan 3+84 till 11+00.

2. Dikningsföretaget befrias från det framtida underhållet av den gamla dikessträckan enligt punkten 1 ovan.
3. Kostnaderna för framtida underhåll inom det nya dikningsföretaget ska fördelas mellan ägarna till respektive fastighet enligt följande:

Fastighet	Andel i procent
Lomma Fjelle 5:20	26,79 procent
Lomma Fjelle 5:9	6,19 procent
Lomma Fjelle 5:14	13,98 procent
Lomma Fjelle 5:12	48,34 procent
Lomma Frirupshus 1:2	4,70 procent
Summa	100 procent

4. Dikningsföretaget ska för framtiden, tills annat har bestämts, förvaltas som delägarförvaltning. I övrigt vad gäller dikningsföretagets skötsel ska gälla vad som tidigare beslutats och ändras inte med denna dom.

Företagets namn

Dikningsföretagets namn ska i fortsättningen vara "Fels mosse dikningsföretag år 2013".

Oförutsedd skada

Anspråk på grund av oförutsedd skada enligt 24 kap. 13 § miljöbalken ska för att få tas upp till prövning framställas till mark- och miljödomstolen inom fem (5) år från det att denna dom vunnit laga kraft.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte den tidigare beslutade avgiften för prövning-
en av målet.

ANSÖKAN

Yrkanden

Sökanden yrkar med hänvisning till lagen (1988:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (restvattenlagen) 7 kap.

- **att** Dikningsföretaget ”nygrävning af floddiket från allmänningssossen uti Stångby, Wallkärra och Fjellie socknar, Torna härad och Malmöhus län; upprättat vid laga syn år 1888” ska omprövas så att dikessträckan uppströms sektion 3+84 rivs ut och läggs ned och
- **att** kostnadsfördelningslängden för framtida underhåll, inklusive träffad överenskommelse (bilaga E till ansökan), fastställs.

Om tillstånd enligt ansökan i mål M 2496-12 inte beviljas ska dikningsföretaget inte omprövas.

Orientering

Fels mosse är belägen på gränsen mellan Lunds och Lomma kommuner, cirka 2 km nordväst om Lund. År 1888 genomfördes Fels mosses dikningsföretag, som innebar en generell grundvattensänkning i området. Efter detta har delar av mossen tidvis varit uppodlad. Samtidigt med denna ansökan lämnar sökanden in en ansökan (mål M 2496-12) om vattenverksamhet i syfte att restaurera Fels mosse genom att höja vattennivån, varför dikningsföretaget ska omprövas för anpassning till den nya vattenverksamheten.

Flera möten i frågan har hållits mellan Lunds och Lomma kommuner och dikningsföretagets medlemmar. Under hösten 2011 har en överenskommelse träffats mellan dikningsföretaget och kommunerna om restaurering av mossen och omprövning av dikningsföretaget. Samtliga medlemmar i dikningsföretaget, utom en, har undertecknat överenskommelsen. För tre fastigheter har ingåtts separata avtal med Lunds

kommun, om att deras mark i mossen ska köpas av kommunen, om restaureringen genomförs.

Sökanden har biträts av lantbruksingenjör Tilla Larsson, Jordbruksverkets vattenenhet i Alnarp. Tilla Larsson har upprättat föreliggande ansökan. Hon har behörighet såsom markavvattningsakkunnig enligt 7 kap. restvattenlagen.

Rådighet

Sökande har rådighet såsom deltagare i Dikningsföretaget genom fastigheten Vallkärra 3:4 m fl.

Ändrad omfattning

Av handlingarna framgår att företaget omfattar sträckan A-B-C och sidodiket B-D (Dikningsföretagets littera). Den fastställda utformningen är ett öppet dike. De sektionsbeteckningar, som används, är de som anges i 1888 års tillstånd.

Sträckan uppströms sektion 3+84 ska utgå ur företaget. Kvar blir sträckan 3+84 till 11+00. Vattenanläggningen uppströms sektion 3+84 kommer delvis att vara kvar men ska kunna hålla en högre vattennivå. Plan med föreslagna åtgärder vid genomförandet av restaureringen av Fels mosse finns som bilaga till ansökan.

Att ta bort dikessträckan ur företaget medför i sig ingen skada, men den får inte ersättas med något nytt, som kan orsaka skada. Påverkan av en dämning vid sektion 3+84 avtar med avståndet från dämnet och har vid större flöden avklingat innan enskilda vägen M711U. Mellan Dikningsföretaget och vägen finns en oreglerad sträcka med delvis igenväxt dike.

Ett nytt dike förslås nu som förbinder det östra tillflödet till mossen med de södra dammarna, vilket gör att vattnet lättare än idag kan rinna genom mossen.

Kommunala planer

Inom berört område finns inga planer, men ett naturreservat planeras i delar av mosse-
sen. Nedläggningen av del av dikningsföretaget är en anpassning till de nya förhål-
landen, som ingår i ansökan om vattenverksamhet.

Miljökonsekvenser

Nedläggning av del av dikningsföretaget och ändrad kostnadsfördelningslängd för
framtida underhåll bedöms inte medföra några miljökonsekvenser. En miljökonse-
kvensbeskrivning ingår i ansökan om vattenverksamhet (mål M 2496-12).

Kostnadsfördelning för framtida underhåll

Enligt ansökan är deltagarna i "Fels mosse dikningsföretag år 1888" överens om att
Dikningsföretagets vattenanläggning uppströms sektion 3+84 ska utgå, då den
kommer att ersättas av ett våtmarksområde. Kommunerna och deltagarna i dik-
ningsföretaget, med undantag för ägaren till Vallkärra 2:4, är också överens om att
kostnaderna för framtida underhåll inom Dikningsföretaget förblir oförändrade, och
att ansvaret för skötseln av våtmarken ska ligga på Lunds och Lomma kommuner.

Markanvändningen kommer att förändras genom anläggande av nytt dike och tre
dammar. Med anledning av detta har våtmarkens påverkan på Dikningsföretagets
båtnad och omfattning studerats. De föreslagna åtgärderna ger en högre vattenyta,
och innebär att båtnadsmark motsvarande 89,45 procent utgår. Den sträcka, som ska
utgå, är ca 370 m, vilket motsvarar 34 procent av den totala sträckan.

För att underhållskostnaden inte ska bli större relativt sett för de fastigheter med
kvarvarande båtnad i Dikningsföretaget nedströms dämnet, ska sökande Lunds
kommun betala en ersättning, som motsvarar underhållskostnaden för den båtnad,
som tidigare legat under våtmarksområdet, d.v.s. 89,45 procent. Ersättning ska beta-
las ut till det nya dikningsföretaget vid varje framtida underhållstillfälle.

Dikningsföretaget blir kvar nedströms sektion 3+84. Fastigheterna nedströms däm-
met har kvar sin båtnad, och behåller sina andelar motsvarande sammanlagt 10,55
procent. Detta gäller fastigheterna Fjelle 5:20, 5:9, 5:14, 5:12 samt Frirupshus 1:2.
Andelarna räknas om proportionellt till 100 procent. En uppdaterad kostnadsfördel-
ningslängd har bilagts till ansökan.

Fastighetsägare som idag har båtnad inom våtmarksområdet blir inte längre delta-
gare i markavvattningsföretaget.

Ersättningar

Inga ersättningar, utöver vid underhåll enligt ovan, ska betalas ut med anledning av
omprövningen av Dikningsföretaget.

Tillåtlighet

Sökanden anser att omprövningen av Dikningsföretaget inte strider mot gällande
planer och att miljöbalkens syfte liksom dess hänsynsregler uppfylls. Överenskom-
melse finns om anläggandet av våtmark och omprövning av företaget.

Benämning

Den kvarvarande delen av företaget ska benämnas "Fels mosse dikningsföretag år
2013".

Förvaltning

Samfälligheten ska förvaltas enligt lagen om förvaltning av samfälligheter.
Delägarförvaltning tillämpas tillsvidare.

Sakägare

Såsom sakägare anses samtliga deltagare i Dikningsföretaget.

I det aktuella företaget finns ingen kassa, och anläggningarna är gamla och avskrivna. Att lyfta ur en sträcka påverkar därför inte deltagande fastigheter ekonomiskt. Det finns inte heller någon enskild sakägare utanför Dikningsföretaget som berörs av en nedläggning.

TIDIGARE BESLUT

Bildandet av dikningsföretaget ”Nygrävning af floddiket från allmänningssmossen uti Stångby, Wallkärra och Fjellie byar uti Stångby, Wallkärra och Fjellie socknar, Torna härad och Malmöhus län; upprättat vid laga syn år 1888.

SÖKANDENS TILLÄGG

Enligt yrkandet i ansökan ska dikningsföretagets vattenanläggning uppströms dämmet i sektion 3+70 utgå ur företaget och rivas ut. Dämmet har nu justerats i läge till sektion 3+84.

Den vattenanläggning som blir kvar i dikningsföretag är diket på sträckan från sektion 3+84 till sektion 11+00 (C). Det finns inget behov av att öka kapaciteten nedströms, utan dikningsföretaget har kvar befintlig profil och sektion.

Anläggningsarbeten hanteras i ansökan om vattenverksamhet (mål M 2496-12) och där anges arbetstid och tid för anmälan av oförutsedd skada. Vad gäller omprövningen sker ingen fysisk förändring på den sträcka som blir kvar i dikningsföretaget.

INKOMNA YTTRANDEN

Allmänna intressen

Havs- och vattenmyndigheten uppger att myndigheten avstår från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Skåne län har inga synpunkter.

Miljö- och byggnadsnämnden i Lomma kommun ser mycket positivt på att föreslagna åtgärder utförs och anför bland annat följande. Åtgärderna kommer att ha positiva effekter på de höga naturvärdena i området, vattenkvaliteten samt rekreation, friluftsliv och landskapsbild.

Miljönämnden i Lunds kommun har inget att anföra mot åtgärderna under förutsättning av närliggande enskilda avloppsanläggningar inte påverkas negativt.

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet.

DOMSKÄL

Tillstånd till vattenverksamhet (mål M 2496-12)

Mark- och miljödomstolen har i idag i dom i mål M 2496-12 meddelat sökanden tillstånd till vattenverksamhet för restaurering av Fels mosse i Lunds och Lomma kommuner.

Rådighet

Sökanden är deltagare i Dikningsföretaget och har till följd av detta sådan rådighet som krävs för att få ansökan prövad.

Miljökonsekvensbeskrivning

Ansökan avser omprövning av dikningsföretaget, vilket inte bedöms medföra några miljökonsekvenser. Någon särskild miljökonsekvensbeskrivning har inte upprättats och mark- och miljödomstolen anser att sådan inte är behövlig. En miljökonsekvensbeskrivning ingår dock i ansökan om vattenverksamhet (mål M 2496-12).

Omprövning

Mark- och miljödomstolen bedömer att det på grund av anläggandet av en våtmark föreligger skäl att ompröva dikningsföretaget i de delar som omfattas av ansökan.

Sökanden yrkar att dikningsföretaget för framtiden inte ska omfatta den delen av diken som omfattas av våtmarken, vilket är dikessträckan uppströms sektion 3+84. I och med att den aktuella dikessträckan ska utformas som våtmark kan den inte längre omfattas av dikningsföretaget. Anledningen är att diket till denna del inte längre ska tjäna syftet som markavvattning. Mark- och miljödomstolen bedömer att den yrkade ändringen inte strider mot bestämmelserna i miljöbalken eller i restvattenlagen. Denna del av ansökan ska således bifallas.

Sökanden yrkar vidare att den uppdaterade och ingivna kostnadsfördelningslängden för framtida underhåll fastställs, vilket innebär att andelstalen justeras på så sätt att den mark som omfattas av våtmarken inte kommer att ingå i dikningsföretaget. Vidare innebär yrkandet att flera deltagare utträder ur samfälligheten. En av de nuvarande deltagarna har inte godkänt överenskommelsen. Mark- och miljödomstolen anser dock (se ovan) att Lunds kommun såsom deltagare i företaget har rätt att begära domstolens prövning av den förelagda kostnadsfördelningslängden. Domstolen finner vid en prövning enligt miljöbalken och restvattenlagens regler att hinder inte föreligger mot att fastställa den ingivna kostnadsfördelningslängden (se ovan under domslut) vad gäller deltagande fastigheter och andelar. Andelstalen är skäliga med hänsyn till var och ens nytta.

Enligt 3 kap. 3 § restvattenlagen ska kostnaderna för verksamhet som utgör mark-avvattnings fördelas mellan deltagarna på grundval av andelstal som bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta var och en har av verksamheten. Enligt en civilrättslig överenskommelse (bilaga B till ansökan) mellan Dikningsföretagets deltagare och Lunds och Lomma kommuner ska kommunerna betala ersättning, som motsvarar underhållskostnaden för den båtnad, som tidigare legat under våtmarksområdet, dvs. 89,45 procent, till det nya dikningsföretaget. Denna civilrättsliga överenskommelse kan dock inte fastställas av mark- och miljödomstolen i nu aktuellt mål. Anledningen är att Lunds kommun efter omprövningen inte längre är deltagare i dikningsföretaget. Ej heller Lomma kommun är deltagare. Kostnaderna kan således i nu aktuellt mål endast fördelas mellan de deltagare som omfattas av dikningsföretaget efter omprövningen i detta mål. Därtill dock kommer att deltagarna kan hänvisa till den civilrättsliga överenskommelsen vid framtida underhåll.

Underhållsansvar

Mark- och miljödomstolen noterar att enligt 11 kap. 17 § miljöbalken är den som äger en vattenanläggning skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Ansvaret för skötseln av våtmarken, nytt dike och tre dammar, åligger således Lunds och Lomma kommuner. Dessutom har sökanden åtagit sig att betala ersättning, som motsvarar underhållskostnaden för den båtnad, som tidigare legat under våtmarksområdet, dvs. 89,45 procent, till det nya dikningsföretaget vid varje framtida underhållstillfälle.

Oförutsedd skada

Med anledning av att anläggningen har varit i drift under flera år, bör tiden för anspråk i anledning av oförutsedd skada kunna sättas till kortaste möjliga tid. Mark-

och miljödomstolen finner, att tiden för när anspråk med anledning av oförutsedd skada senast kan framställas, bör fastställas till fem år.

Prövningsavgift

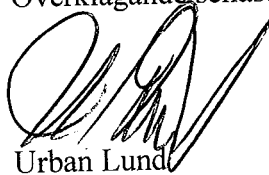
Anledning saknas att ändra den avgift om tvåtusentrehundra (2 300) kr, som domstolen i beslut den 16 juli 2012 fastställt för målets prövning.

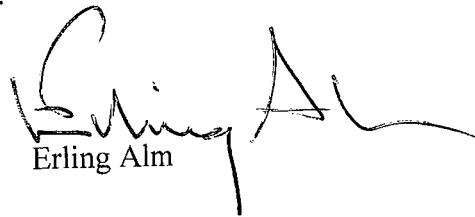
Ikraftträdande

Sökanden har uppgett att om tillstånd enligt ansökan i mål M 2496-12 inte beviljas ska dikningsföretaget inte omprövas. Med hänsyn härtill bedömer mark- och miljödomstolen att det är lämpligt att den nu av domstolen beslutade omprövningen av Dikningsföretaget träder i kraft först när domstolens dom i M 2496-12 (angående tillstånd till anläggande av våtmark) har vunnit laga kraft samt tillståndet enligt den domen har tagits i anspråk av sökanden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 13 juni 2013.

Urban Lund

Erling Alm

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Erling Alm samt de särskilda ledamöterna Kaj Magnusson och Kjell Karlsson.

Hur man överklagar - dom i mål där mark- och miljödomstolen är första instans

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. anslutningsöverklagande) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljö-

överdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.